

UNIVERSITETET I BERGEN

Det medisinske fakultet

Til Programutvalgets medlemmer

INNKALLING TIL MØTE I PROGRAMUTVALG FOR ERNÆRING

Onsdag 9. januar 2019 kl. 09:00 – 11:00 i Armauer Hansens hus, rom 437, 4. etg

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling, referat fra 31. oktober 2018 og saksliste

1/19 Status undervisningskrefter (O)

Jutta Dierkes orienterer om status.

2/19 RETHOS – høring

Se vedlegg

3/19 Masteropptak – ny opptaksforskrift ved UiB

Vedlagt brev om implikasjoner for masteropptaket

4/19 Emnerapporter

Innkomne emnerapporter:

- NUTR245 (ettersendes)
- NUTR203 (ettersendes)

5/19 Programsensorrapport 2018

Se vedlegg

6/19 Nytt masterprogram i klinisk ernæring ved UiT

Det medisinske fakultet
Telefon 55582086
Telefaks 55589682
post@mofa.uib.no

Postadresse
Postboks 7804
5020 Bergen

Besøksadresse
Armauer Hansens hus, 4. etg.
Haukelandsveien 28
Bergen

Saksbehandler
Guro Akre
55582535

Dierkes orienterer

7/19 KEF-konferansen

Dierkes orienterer

8/19 Behov for ny ordning for forespørsel og vurdering av masterprosjekt

Dierkes orienterer

9/19 Orienteringer fra Nasjonalt fagorgan for ernæring

Dierkes orienterer

Neste programutvalgsmøte:

6. mars 2019

Eventuelt

Jutta Dierkes (s)
leder

Guro Akre (s)
sekretær

UNIVERSITETET I BERGEN

Det medisinske fakultet

Til Programutvalgets medlemmer

REFERAT FRA MØTE I PROGRAMUTVALG FOR ERNÆRING

Onsdag 31. oktober 2018 kl. 09:00 – 11:00 i Armauer Hansens hus, rom 437, 4. etg

Tilstede

Eivor Flekke, Ina Fram, Marion Kusche-Gullberg, Ingunn Engebretsen, Robin Ørnstrud, Jutta Dierkes, Mette Morken, Siri Trosvik, Ottar Nygård.

Fravær:

Benedicte Wirkola, Trygve Hausken.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling, referat fra 22. august 2018 og saksliste

Godkjent

23/18 Status undervisningskrefter (O)

Jutta Dierkes orienterte om status.

- NUTR115 ernæringsbiokjemi mangler underviser. Dierkes er i dialog med K1, og håper å
- NUTR150 matvarekunnskap mangler underviser. Josef Rasinger fra HI som har vært emneansvarlig kan ta emnet også våren 19, med støtte fra stipendiat fra K2.
- NUTR246 innføring i ernæringsbehandling. Dierkes er emneansvarlig, med støtte fra Randi og Mette.
- BIO307A ernærings toksikologi. Emnet eies av mat.nat og pr i dag er det ingen emneansvarlig, men vi håper dette kommer på plass raskt.

Spørsmål om undervisningsregnskap, og hvordan dette skal beregnes framover. Hvordan kan undervisere synliggjøre hva de gjør? Dierkes skal ta dette opp i studieledelse.

24/18 Oppfølging av rammer for praksis og praksisveiledning i utdanningene

Akre skal skrive et svar i saken, og Morken og Dierkes kommer med innspill.

25/18 Praksiskoordinator

Det har fremkommet behov for økt faglig koordinering av praksisen på studieprogrammene. Midlertidig stilling som praksiskoordinator er under tilsetting. Jutta Dierkes orienterer.

26/18 Emnerapporter

Innkomne emnerapporter:

- VALGTVEPS
- NUTR240/NUTR240B
- NUTRINF
- NUCLI362
- NUTR333
- NUTR150

PU ber om at det tar inn et spørsmål om egen vurdering av læringsutbytte i spørreskjemaet til studentene fremover. Trosvik følger opp.

27/18 RETHOS-prosjektet (O)

Dierkes orienterer. Prosjektgruppen er i ferd med å ferdigstille sin rapport for oversendelse til UH-rådet.

28/18 Mentorordninger ved UiB

I løpet av 2019 skal mentorordning innføres på alle studieprogram ved UiB. Akre orienterer.

29/18 Behov for masteroppgaver og bacheloroppgaver

Det er fortsatt behov for flere masteroppgaver til studieåret 2019/2020 og bacheloroppgaver for våren 2019. Dierkes, Ørnstrud og Morken godkjenner oppgavene.

30/18 Julebord

Det foreslås sosialt juletreff 11. desember ettermiddag.

Neste programutvalgsmøte:

12. desember 2018

Eventuelt

CIH sin 30 års markering 10. desember. Alle er velkomne.

Jutta Dierkes (s)
leder

Guro Akre (s)
sekretær

Kunnskapsdepartementet

Utkast til nasjonal faglig retningslinje for klinisk ernæringsfysiologutdanningen

Innledning

I henhold til lov om universiteter og høyskoler § 3-2 andre ledd kan departementet fastsette rammeplaner for enkelte utdanninger. For helse- og sosialfagutdanninger er det fastsatt Forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene. Forskriften gir igjen hjemmel for fastsetting av retningslinjer for hver enkelt utdanning. Det foreliggende dokumentet utgjør en nasjonal faglig retningslinje for klinisk ernæringsfysiologutdanning.

Retningslinjen er førende for universiteter og høyskoler i arbeidet med å utvikle lokale planer. Retningslinjen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå, slik at kandidatene som uteksamineres har en felles sluttkompetanse, uavhengig av utdanningsinstitusjon. Retningslinjene skal også sikre en felles sluttkompetanse om samers rettigheter og samenes status som urfolk, jfr. forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanninger.

Retningslinjen er utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) jf. forskrift om Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, jfr. det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring.

"Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av formelle kvalifikasjoner som kan oppnås innenfor et utdanningssystem. (...) Nasjonale kvalifikasjonsrammeverk er basert på nasjonens utdanningssystem, viser nivå og progresjon og sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv."

Formål

Formålet med klinisk ernæringsfysiologutdanning er å utdanne kandidater som er kvalifisert til å forebygge, utrede, diagnostisere og behandle ernæringsrelaterede tilstander og sykdommer til personer i alle aldre og livsfaser. Etter endt utdanning skal kandidaten ha basalmedisinsk kunnskap, kompetanse om grunnleggende og klinisk ernæring samt kompetanse innen kostholds- og ernæringsforskning. Kandidaten skal kunne arbeide systematisk med ernæringsproblemstillinger og være kompetent til å kritisk vurdere, formidle og omsette ernæringskunnskap til enkeltpersoner og grupper, annet helsepersonell, beslutningstakere og media. I tillegg skal kandidaten ha gode kommunikasjons- og

samhandlingsevner og ha forståelse for sin rolle i tverrprofesjonell samhandling i tjenesten og mellom tjenestene.

Studiet gir kompetanse til arbeid i spesialist- og primærhelsetjenesten. Dessuten gir studiet kompetanse for arbeid i offentlig og privat virksomhet, som for eksempel matvare- eller legemiddelbransjen, i høyere utdanning og forskning og på nasjonale og internasjonale arenaer.

Begrepsavklaringer

Ernæringskartlegging: kartlegging og tolkning av informasjon som er nødvendig for å identifisere ernæringsproblemet og årsaken til dette. Denne ferdigheten omtales også som “vurdering av ernæringsstatus”.

Ernæringsdiagnose: beskrivelsen av et spesifikt ernæringsproblem, årsaken til dette og hvilke symptomer og tegn som underbygger diagnosen. Ernæringsdiagnosen følger terminologien i eNCPT og er et supplement til de medisinske kodeverkene (eks ICD-10).

eNCPT: Nutrition Terminology Reference manual www.ncpro.org

Ernæringsintervensjon: samlebetegnelse på alle tiltak som gjøres for å løse ernæringsproblemet inkludert: valg av kostform, undervisning av pasienter/grupper, kostveiledning, tverrfaglig samarbeid eller strukturelle endringer.

Ernæringsveiledning/kostveiledning: betegnelse på pasientsentrert veiledningsprosess med hensikt å få pasienten til å endre matvaner.

Ernæringsmessig risiko: Betegnelse på en person som er i risiko for underernæring eller er underernært allerede.

Ernæringsstatus: Forholdet mellom kroppens behov for energi og næringsstoffer og den faktiske tilførselen gjennom kosten. Ernæringsstatus vurderes på basis av inntak, antropometriske og biokjemiske målinger, fysiske tester og funn.

Feilernæring: Samlebetegnelse på underernæring, overvekt og mangel på mikronæringsstoffer.

Kostanamnese: En samtale med pasienten om pasientens vanlige kosthold, og inkluderer måltidsrytme, matvarevalg og preferanser. Matallergier eller andre tilpasninger, samt bruk av kosttilskudd hører også med.

Prosess for ernæringsbehandling: Kliniske ernæringsfysiologers modell for arbeidsprosess. Den engelsk betegnelsen er Nutrition Care Prosess (NCP).

Risikovurdering av underernæring: Prosess for å vurdere om en person er i ernæringsmessig risiko. Denne ferdigheten ble tidligere kalt ernæringscreening.

Kompetanseområder

Læringsutbyttebeskrivelsene for klinisk ernæringsfysiologutdanningen er fordelt under følgende kompetanseområder:

- I. Profesjonsstudiet
- II. Ernæringskunnskap
- III. Prosess for ernæringsbehandling og kritisk tenkning
- IV. Kunnskapsbasert ernæringsarbeid
- V. Selvstendighet, ansvarlighet og lvalitetsbevissthet
- VI. Kommunikasjon og samhandling

Læringsutbyttebeskrivelser

En læringsutbyttebeskrivelse er en beskrivelse av hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som et resultat av en læringsprosess. I forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanningene § 2 er det angitt 12 felles læringsutbyttebeskrivelser som skal inkluderes i retningslinjen. Disse er markert med stjerne.

I. Profesjonsidentitet

Kunnskap

Kandidaten

1. har avansert kunnskap om kliniske ernæringsfysiologers ansvarsområder og arbeidsmetoder både i primær- og spesialisthelsetjenesten
2. har avansert kunnskap om ernæringsarbeid sin plass og organisering i helse- og omsorgssektoren
3. *kan anvende kunnskap om helse- og velferdssystemet, lover, regelverk og ernæringsrelevante veiledere i sin tjenesteutøvelse og forholder seg til helse- og sosialpolitikk

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan bruke ulike informasjonskilder og teknologier på en faglig forsvarlig måte og reflektere over effekten av disse på ernæring og helse
2. kan analysere og drøfte overordnede ernæringsfaglige problemstillinger og bidra i strategisk arbeid innen helse- og omsorgssektoren og samfunnet for øvrig

Generell kompetanse

Kandidaten

1. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å reflektere over egen rolle og praksis som klinisk ernæringsfysiolog, også i tverrfaglige team
2. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å jobbe som klinisk ernæringsfysiolog i samsvar med akademisk standard og utvikle sin kompetanse innen klinisk ernæring
3. *kan analysere, reflektere over og håndtere etiske problemstillinger i sitt arbeid som klinisk ernæringsfysiolog i tråd med yrkesetiske retningslinjer

II. Ernæringskunnskap

Kunnskap

Kandidaten

1. har avansert kunnskap om makro- og mikronæringsstoffers oppbygging, omsetning og virkning på kroppens funksjoner
2. har avansert kunnskap om energiforbruk ved fysisk aktivitet og betydningen av fysisk aktivitet ved ernæringsrelaterte tilstander og sykdommer
3. har avansert kunnskap om appetittregulering og hvordan fysiologiske, psykologiske og sosiale faktorer og ytre stimuli påvirker følelsen av sult og metthet og matinntak
4. har avansert kunnskap om matvarers oppbygging, egenskaper og innhold av næringsstoffer, samt kilder til næringsstoffer i det norske kostholdet
5. har avansert kunnskap om de viktigste mangeltilstander i Norge, og kjenner til grupper av befolkningen som er særlig utsatt for feilernæring
6. har avansert kunnskap om forebygging av ikke-smittsomme sykdommer, og deres betydning for samfunnet, patofysiologi og variasjon i prevalens over tid
7. har avansert kunnskap om årsak, forekomst, konsekvenser og behandling av ernæringsrelaterte sykdommer og tilstander til personer i alle aldre og livsfaser
8. har inngående kunnskap om menneskekroppen fra molekyler, celler, organer, til hele organismen, deres oppbygging, funksjoner og prosesser
9. har inngående kunnskap om magetarm-kanalen, hjerte- og karsystemet, nervesystemet og indre organers oppbygging, funksjon og prosesser
10. har inngående kunnskap om næringsstoffanbefalinger, og grunnlaget for utarbeidelsen av kostholdsråd i livets ulike faser

11. har inngående kunnskap om matvarevalg, næringsinnhold og porsjonsstørrelser for standardkost og spesialkost på helseinstitusjoner

12. har inngående kunnskap om global ernæring, årsaker til og konsekvenser av feilernæring

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan anvende kunnskap om human genetikk og genetiske prosesser som styrer kroppens funksjoner og næringsstoffers effekt på genuttrykk / nutrigenomics for å gi ernæringsbehandling
2. kan anvende kunnskap om immunforsvaret for å forstå infeksjonssykdommer, autoimmune sykdommer, allergier og intoleranse
3. kan anvende kunnskap om farmakologi til å forklare funksjoner, bivirkninger og kontraindikasjoner av legemidler relevante i ernæringsarbeidet
4. kan anvende kunnskap om måltidsproduksjon og måltidsservice på helseinstitusjoner og for hjemmeboende
5. kan anvende kunnskap om mikroorganismer og deres innflytelse på helse og sykdom
6. kan anvende kunnskap innen psykologi for å gjenkjenne normal og forstyrret spiseatferd, samt kunne bidra i tverrfaglig behandling av pasienter med utfordringer innen rus og psykiatri
7. kan analysere kostholdet på individ- og befolkningsnivå i lys av bærekraft og miljøhensyn
8. kan anvende kunnskap om hvordan det forebyggende ernæringsarbeidet og ernæringspolitikken er utviklet og organisert nasjonalt og internasjonalt
9. kan analysere kostholdet opp mot anbefalinger og retningslinjer til grupper og enkeltpersoner

Generell kompetanse

Kandidaten

1. kan anvende kunnskaper om kostråd til personer i ulike livsfaser og funksjonsnivåer, samt befolkningsgrupper med særskilte kostvaner

2. kan analysere hvordan samfunnsmessige og individuelle faktorer påvirker kostholdsrelatert adferd og helse i ulike befolkningsgrupper, nasjonalt og internasjonalt

III. Prosess for ernæringsbehandling og kritisk tenkning

Kunnskap

Kandidaten

1. har avansert kunnskap om stegene i ernæringsbehandlingsprosessen, den tilhørende modellen og terminologien
2. har avansert kunnskap om vurdering av risiko for underernæring
3. har inngående kunnskap om metoder for dokumentasjon, krav til konfidensialitet i alle praksisfelt og juridiske og etiske aspekter ved journalføring
4. kan anvende kunnskap om metoder for endring av kosthold i ulike befolkningsgrupper, samt metoder for evaluering av folkehelseintervensjon

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan bruke kunnskaper om ernæringskartleggingen inkludert kost og næringsinntak, antropometri, biokjemiske data og fysiske funn
2. kan bruke kunnskap om ernæringsintervensjon og formål med denne
3. kan bruke kunnskap innenfor oppfølging og evaluering av ernæringsstatus hos ulike brukere av helsetjenester og grupper av pasienter
4. kan analysere og tolke innsamlet informasjon og sammenlikne med kriterier, anbefalinger og retningslinjer, og anvende dette til å stille en ernæringsdiagnose
5. kan analysere og drøfte hvordan samfunnsmessige faktorer påvirker kostholdrelatert adferd i ulike befolkningsgrupper, nasjonalt og internasjonalt
6. kan bruke relevante verktøy for vurdering av risiko for underernæring

Generell kompetanse

Kandidaten

1. kan anvende sine kunnskaper, og bruke modeller for planlegging, gjennomføring og evaluering av ernæringstiltak i ulike befolkningsgrupper
2. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å gjennomføre ernæringsbehandling i alle aldre og livsfaser innen somatikk og psykiatri

IV. Kunnskapsbasert ernæringsarbeid

Kunnskap

Kandidaten

1. har inngående kunnskap om forskningsmetoder brukt innen basal-, klinisk-, og epidemiologisk kostholds- og ernæringsforskning inkludert fortolkning av resultater
2. har inngående kunnskap om prinsipper for systematisk kunnskapsoppsummering innen kostholds- og ernæringsforskning
3. kan anvende kostholds- og ernæringsforskning for å utarbeide og oppdatere prosedyrer og rutiner ved ernæringsrelaterte sykdommer og tilstander

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan analysere og forholde seg kritisk egen og andres kostholds- og ernæringsforskning og vurdere gyldighet og metodisk kvalitet samt overførbarhet til praksis
2. kan analysere og forholde seg kritisk til ernæringsfaglige problemstillinger og trender i media, og vurdere disse opp mot kunnskapsbasert ernæringsarbeid
3. kan bruke relevante metoder for datainnsamling og statistisk analyse innen kostholds- og ernæringsforskning på en selvstendig måte
4. kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt under veiledning og i tråd med gjeldene forskningsetiske normer for å undersøke sammenhengen mellom kosthold, helse og sykdom

Generell kompetanse

Kandidaten

1. kan kommunisere forskningsgrunnlaget for de offisielle kostholdsrådene og næringsstoffanbefalingene til spesialister og allmenheten
2. kan bidra til fag- og kunnskapsutvikling innen ernæringsfaget, og bistå i forskningsprosjekter om sammenhengen mellom kosthold, helse og sykdom

V. Selvstendighet, ansvarlighet og kvalitetsbevissthet

Kunnskap

Kandidaten

1. *kan anvende kunnskap om sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer og kunne identifisere og følge opp mennesker med slike utfordringer
2. *har kunnskap om etniske minoriteter og samers rettigheter, og ha kunnskap om og forståelse for samenes status som urfolk
3. *kan anvende kunnskap om inkludering, likestilling og ikke-diskriminering, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og alder og bidra til å sikre likeverdige tjenester innen klinisk ernæring for alle grupper i samfunnet
4. *har inngående kunnskap om barn og unge og er en utøver som ivaretar deres behov for behandling og/eller tjenester og kan sikre deres medvirkning og rettigheter

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan bruke relevante metoder innen organisering og ledelse i eget arbeid og til å jobbe sammen med enkeltpersoner, grupper og samfunn
2. *kan bruke ny kunnskap og kan foreta faglige vurderinger, avgjørelser og handlinger i tråd med kunnskapsbasert praksis. Kandidaten skal også kunne dokumentere og formidle sin faglige kunnskap
3. *kan bruke relevante metoder for å oppdage risiko for uønskede hendelser og systematisk følge opp disse
4. kan bruke tilgjengelig teknologi til ansvarlig innsamling og bruk av data til ernæringsfaglig oppdatering, rapportering og kvalitetsforbedringsarbeid
5. kan bruke digital kompetanse og kan bistå i utviklingen og bruk av egnet teknologi både på individ- og systemnivå

Generell kompetanse

Kandidaten

1. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i selvstendig fagutøvelse som klinisk ernæringsfysiolog i primær og spesialisthelsetjenesten
2. *kan bidra til nytenkning og innovasjonsprosesser innen klinisk ernæring og bidra til tjenesteinnovasjon og systematiske og kvalitetsforbedrende arbeidsprosesser

VI. Kommunikasjon og samhandling

Kunnskap

Kandidaten

1. har avansert kunnskap om kommunikasjon for å etablere tillit og ivareta en god relasjon med brukere, pasienter og pårørende
2. har inngående kunnskap om pasientforløp, og hvordan pasienter og brukere veksler mellom spesialist- og primærhelsetjenesten i løpet av en sykdomsperiode

Ferdigheter

Kandidaten

1. kan bruke tilpasset kommunikasjon inkludert digitale plattformer avhengig av mottakerens funksjonsevner og forhåndskunnskaper innen kosthold og ernæring
2. kan gjennomføre kostveiledning, blant annet med bruk av relevante metoder innen pasientsentrerte konsultasjonsteknikker, av brukere, pasienter og pårørende i lærings-, mestrings- og endringsprosesser
3. *kan gjennomføre samhandling tverrfaglig, tverrprofesjonelt, tverrsektorielt og på tvers av virksomheter og nivåer, samt initiere til samhandling for å fremme klinisk ernæring

Generell kompetanse

Kandidaten

1. *kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter i relasjons-, kommunikasjons- og veiledningskompetanse til å forstå og samhandle med brukere, pasienter og pårørende
2. kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å forstå sammenhengene mellom helse, utdanning, arbeid og levekår, og kan anvende dette i sin tjenesteutøvelse, både overfor enkeltpersoner og grupper i samfunnet, for å bidra til god folkehelse og arbeidsinkludering
3. kan formidle kunnskapsbasert praksis om kosthold og ernæring til pasienter, helsepersonell og andre målgrupper på en vitenskapelig men lettforståelig måte
4. kan kommunisere kostråd til hele befolkningen eller til befolkningsgrupper for å forebygge ernæringsrelaterte tilstander og sykdommer

Studiets oppbygging

Studier som fører til autorisasjon som klinisk ernæringsfysiolog utgjør 300 studiepoeng. Emnene skal bygge på hverandre og det skal stilles gradvis stigende krav til studentenes kunnskap, ferdighet og kompetanse. Studieprogrammene skal fremstå som helhetlige ved at vitenskapelig innhold, pedagogiske virkemidler og praksisstudier kobles sammen.

Studiet bygger på medisinske basalfag som videreføres i ernæringsbiokjemi og –fysiologi. Sentrale fag er matvarekunnskap, statistikk og metoder, human og klinisk ernæring i alle aldre og livsfaser. Veiledet ferdighetstrening, praksisstudier og teori vektlegges for å skaffe profesjonsforståelse og vitenskapelig kompetanse. Studiet organiseres på en måte som fremmer integrering av vitenskapelig teori og klinisk praksis. Praksisstudier vil fremme studentenes kompetanse innen ernæringsbehandlingsprosessen.

Praksisstudier

Praksisstudiene er en integrert del av studiet der teori underbygger det praktiske arbeidet. Praksisstudier skal utgjøre minimum 14 uker. De fordeles over hele studieløpet, hvor de siste fire ukene skal være sammenhengende. Det anbefales en naturlig progresjon i faglig dybde og kompleksitet gjennom studieløpet. Praksisstudiene skal ha bredde og foregå i både spesialist- og primærhelsetjenesten.

Fakultetene

Referanse

2018/1724-IDF

Dato

14.12.2018

Ny forskrift om opptak - implikasjoner for masteropptaket

Ny forskrift om opptak – implikasjoner for masteropptaket

Vi viser til styrevedtak i sak 130/18 om forskrift for opptak ved UiB. Forskriften trer i kraft 1.1.2019 og skal gjelde for alle opptak, med unntak av opptakene listene opp under § 1-1. *Verkeområde*. Dette inkluderer blant annet opptak til masterstudier ved UiB, samt internasjonale opptak. Forskriften er nylig sendt til kunngjøring på Lovdata.

Konsekvenser av vedtaket

Prosjektet «Sentralisering av masteropptak» har pågått gjennom 2018, og hadde en felles opptaksforskrift som første hovedleveranse og en forutsetning for å kunne samordne fakultetenes opptak og sentralisere saksbehandlingen. Med vedtaket om forskriften sikrer:

- At vi legger til rette for god forvaltning, transparens og likebehandling av søkere til UiB.
- Et sett av minimumskrav som skal gjelde for alle søkere, samtidig som fakultetene fastsetter hvilke krav til faglig fordypning som skal utgjøre opptaksgrunnlaget innenfor rammen av forskriften.
- At vi har ett regelverk, som gjør det mulig å opprette ett felles opptak til master for søkere til UiB (med unntak av KMD).

Alle søknader om opptak til master ved UiB skal behandles av den sentrale opptaksenheten ved Studieadministrativ avdeling fra og med 2019.

Ny opptaksenhet

I forbindelse med sentralisering av masteropptaket, etableres det en organisatorisk enhet for «Opptak og verifisering» ved Studieadministrativ avdeling. Enheten skal etter hvert håndtere alle opptak ved UiB. Herunder det samordnede opptaket til laveregradsstudier (SO-opptaket), internasjonale opptak og opptak til master. På sikt vil også andre opptak som PPU-opptaket og opptak til etter- og videreutdanning håndteres av den nye enheten.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Enheten vil ha totalt åtte faste stillinger, hvorav tre årsverk tilføres i 2019. Disse er spesifikt knyttet til gjennomføring av masteropptaket og lyses nå ut internt på UiB.

Retningslinjer for masteropptaket

I den nye opptaksforskriften vises det flere steder til at nærmere kriterier finnes i *retningslinjer for opptak til Universitetet i Bergen*. Studieadministrativ avdeling er nå i gang med å utarbeide disse retningslinjene. Disse vil inneholde en tolkning av paragrafene i forskriften og danne grunnlag for den praktiske gjennomføringen av opptakene ved UiB.

Retningslinjene skal være tilgjengelige for søkerne, men disse skal i hovedsak finne informasjon om opptak og krav på nettsider om opptak, og i studieplanene til hvert enkelt program. Både retningslinjene og nye felles nettsider med søkerinformasjon skal være klare til Søknadsweb åpner for masteropptak 1. februar.

Fakultetene vil bli involvert i arbeidet ved behov, og får oversendt de ferdige retningslinjene så snart disse er klare.

Varslingsplikt og endringer i opptakskrav

Forskriften vil først ha full virkning for masteropptak som lyses ut etter 1.1.2020, dette gjelder bl.a. opptak til master høsten 2020. Endringer som innebærer et skjerpet krav for søkerne, vil bli omfattet av overgangsordninger i opptaket 2019, jf. § 8-1 (2), (3), i forskriften.

Varslingsplikten overfor søkerne er i ivaretatt gjennom kunngjøring av forskriften på Lovdata. Kommende endringer vil i tillegg omtales i retningslinjene og i søkerinformasjonen.

Vesentlige endringer omfatter i hovedsak et skjerpet C-krav og høyere krav til engelsk for søkere til internasjonale program. Eventuelle vesentlige endringer i krav til faglig fordypning, skal også varsles søkere minst ett år i forveien.

Overgangsregler for 2019

Konsekvensen av varslingsplikten er at opptakene for høsten 2019 og våren 2020 gjennomføres med de språkkravene og karaktergrensene fakultetene har praktisert til nå, for de søkerne der kravene i den nye forskriften er til ugunst for søker.

Fra 2020 gjelder kun forskriftens krav til språkkunnskaper definisjon av nedre poenggrense C = 3,0 for opptak til alle masterprogram ved UiB.

Om avvik etter §1-2

Bestemmelsen i forskriftens § 1-2 om muligheter til å søke om avvike fra hele eller deler av opptaksgrunnlaget for tiltak med inntil tre års varighet, vil ikke tas i bruk før for opptak som lyses ut etter 1.1. 2020. Søknadsfrist for slike tiltak blir høsten 2019.

Fastsetting av krav til faglig fordypning

All saksbehandling og informasjon- og veiledning om opptaket, skal gjøres sentralt fra og med 2019. Dagens opptakskrav vil gjelde i 2019. Det er behov for tilbakemelding til Studieadministrativ avdeling om:

- Hva som skal utgjøre den faglige fordypningen i programmene, og som skal inngå i rangeringsgrunnlaget for opptak.

Den nye forskriften gir en mulighet for den faglige ledelsen ved fakultetene til å gjennomgå opptakskravene på det enkelte masterprogram. Det er fakultetet selv som skal fastsette opptakskravene, og det er ikke anledning til å delegere dette til et lavere forvaltningsnivå enn fakultetet.

Dersom det fra 2020 skal fastsettes spesielle opptakskrav utover de kravene som er hjemlet i forskriften må fakultetet selv gjøre dette, og rapportere dette til Studieadministrativ avdeling.

Vi ber om at fakultetene melde dette formelt til Studieadministrativ avdeling for alle de masterprogram fakultetet eier **innen 1. mars 2019**. De opptakskravene fakultetet har vedtatt, skal deretter synliggjøres i studieplanen for det enkelte program.

Siden det strengere C-kravet ($C > = 3,00$) ikke innføres før for opptak som lyses ut etter 01.01.2020, ber vi **innen 15. januar**, om tilbakemelding om hvilken forståelse av C-kravet som gjelder for de ulike programmene per i dag, og som altså skal gjelde for de opptakene som gjennomføres i 2019.

Vennlig hilsen

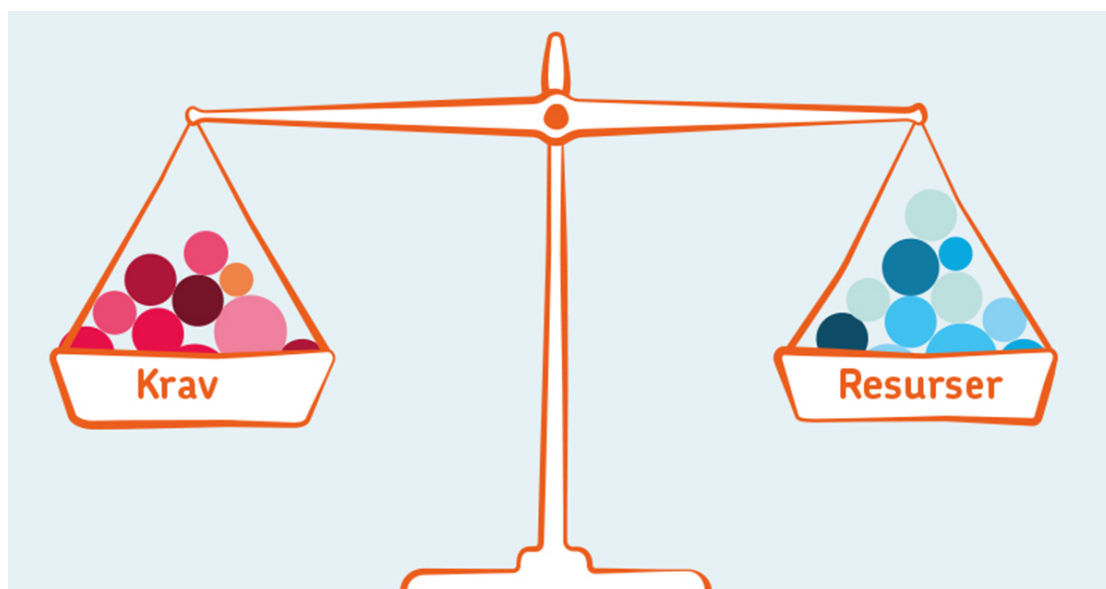
Christen Soleim
avdelingsdirektør

Ida Fauskanger
rådgiver

Kopi
Universitetsdirektørens kontor

RESURSTILLGÅNG I BACHELOR OCH MASTER I HUMAN ERNÆRING SAMT MASTER I KLINISK ERNÆRING VID UNIVERSITETET I BERGEN

Programsensors rapport för 2018

Frode Slinde, programsensor

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Nuvarande bemanning, UiB	1
Nuvarande bemanning, UGOT	2
Planerad bemanning, NTNU	2
Summering	3
Utvecklingsförslag	3

Under mina platsbesök hittills vid universitetet i Bergen (UiB) har en återkommande diskussion varit underbemanning och brist på ämnesresurser till de tre utbildningsprogrammen. I den här rapporten har jag därför jämfört den nuvarande bemanningssituationen vid UiB med utbildningsmiljön i klinisk nutrition vid universitetet i Göteborg (UGOT) samt den planerade bemanningen för ernæringsstudiet vid Norges Teknisk-Naturvitenskapelige univeristet (NTNU).

NUVARANDE BEMANNING, UIB

Beskrivningen av bemanningen vid ernæringsstudiene i Bergen bygger på en presentation som gavs under PU-seminarium den 22 mars 2018. Bemanningen ska täcka in 33 studieplatser på Bachelornivå och 30 studieplatser på masternivå (20 platser på master i klinisk ernæring och 10 platser på human ernæring).

Totalt finns det **4,6 stillinger**: fem professorer (två å 100 %, två å 50 % och en å 20 %) och tre försteamanuenser (en å 100% och två å 20%). Utöver undervisning ingår även administration och forskning i dessa stillingene. I tillägg köps regelbundet lärarkrafter in per timme för viss undervisning.

Ett ord som ofta nämndes under PU-seminariet var ”dugnad”. Det står klart att många personer (både inom universitetet och vid Haukeland universitetssjukehus) gör stora undervisningsinsatser i utbildningen, på dugnadsbasis.

Det tillkommer också PhD-studenter som har undervisning som pliktarbaid. Programsensors uppfattning är att detta är ett ganska ineffektivt sätt att använda undervisningsresurser och att PhD-studenters undervisning mer bör ses som en bra erfarenhet för PhD-studenten inför den kommande karriären, än som en stor del av lärarstyrkan.

NUVARANDE BEMANNING, UGOT

Beskrivningen av bemanningen vid utbildningsmiljön i klinisk nutrition vid UGOT bygger på situationen som den såg ut våren 2018. UGOT har 40 studieplatser på Bachelornivå och 8 studieplatser på Masternivå (one-year master/60 ECTS).

Totalt finns det **8 stillinger**: en professor (å 100 %), tre docenter (å 100%), tre lektorer (en å 100% och två å 20%) samt tre adjunkter (å 100 %). Den ena adjunkten är praktisansvarlig. Utöver undervisning ingår även administration och forskning i dessa stillingene. I tillägg till dessa 8 stillinger köps undervisning in från andra institutioner vid universitetet samt kliniskt verksamma inom hälso- och sjukvården.

PLANERAD BEMANNING, NTNU

NTNU planerar att starta upp ett fem-årigt studium till klinisk ernæringsfysiolog (Master i klinisk ernæring) för 25 studenter. Inför detta har en rapport tagits fram ("Utredning ved IKM: Eventuell etablering av 5-årig master i klinisk ernæring ved NTNU").

I rapporten beskrivs att en hel del ämnen som planeras ingå i studiet redan finns vid NTNU. Detta motsvarar 45% av den planerade utbildningen. 55% av den planerade utbildningen behövs dock bestå av helt nya ämnen och därmed ny kompetens. I rapporten beskriver därför författarna ett estimat av nya stillinger för att bemanna de ämnen som behöver tillskapas (alltså täcka 55% av den totala utbildningen).

Författarna konkluderar att det behövs **9,8 nya stillinger** för att täcka dessa nya ämnen (två professor I (å 100 %), två försteamanuenser (å 100 %), tre universitetslektorer (å 100 %) (där en är praktisansvarlig), 12 klinisk ernæringsfysiologer (å 20%), två professor II (å 20 %). Det är viktigt att komma ihåg att dessa 10,8 stillinger enbart förväntas täcka 55% av den planerade utbildningen. Hur många stillinger som krävs för de övriga 45% (som baseras på återbruk av ämnen) beskrivs inte utförligt i rapporten.

SUMMERING

Programsensor har vält de tre studiemiljöerna då de är ganska lika i omfattning och uppbyggnad. Men det blir också tydligt att det finns skillnader mellan miljöerna. Det är svårt att göra några exakta analyser och dra några konkreta slutsatser i jämförelser mellan olika utbildningsmiljöer. Varje universitet har sin egen särprägel och samarbeten inom universiteten och mellan universitet och hälso- och sjukvård kan se olika ut.

De två slutsatser som kan dras är dock:

- *UiB har det största utbildningsuppdraget av ovan nämnda miljöerna.*
- *UiB har helt klart minst antal stillinger för att genomföra utbildningsuppdraget.*

UTVECKLINGSFÖRSLAG

Fler lärare bör anställas för att säkerställa kvaliteten inom ernæringsutbildningarna vid universitetet i Bergen. Med tanke på att antalet bachelorstudenter som tar examen har ökat de senaste åren behövs fler praksisplasser och även fler handledare för både praksis och bacheloruppsats. Exempel på lärare som behövs för att klara av detta uppdrag är praksisansvarig lärare och lärare som samtidigt är kliniskt verksamma som kliniska ernæringsfysiologer. Programsensor ser också ett behov av att det finns fler personer som 100% arbetar med ernæringsstudierna och därmed inte har så splittrade stillinger.